

מ : "ונתתי גשמיכם - פיזיקה

בעתם" - הבטחות התורה

לאמונה סדורה

["מלאכים", "כוכבים", "ניסים נוגדי חוקי טבע",

"כישוף", "שדים", "אלוהים אחרים" ו"עזאזל"]

סיון תש"פ. מעודכן : כסליו תשפ"א

א. הקדמה

כיום מסתמן (ב"קהילה המדעית"), כי להתרחשות אשר את "חוקי הטבע" נוגדת ("נס") - תיעוד לא נמצא (יעוי ויקיפד : [קרן החינוך של ג'יימס רנדי](#) ואתגר מיליון הדולר להוכחת העל-טבעי).

כן גם "משאבי הטבע" (כחמים, התבואה, פירות האילן וחיי האדם, משנה, ר"ה טז). אותם התורה, לפי מעשינו, לנו הבטיחתם ("והיה אם שמע תשמעו... ונתתי מטר ארצכם...", דבר' יא' יג', "אם בחקתי תלכו... ונתתי גשמיכם בעתם...", ויק' כב', "והיה אם שמוע תשמע... ובאו עליך כל הברכות", דבר' כב'), מדרכי "חוקי הטבע" (הפיזיקה - מתימטיקה, הכימיה, ביולוגיה רפואה והנדסה...) הרי במאומה לא יסוו (אפילו ה"גשם" כולו פיזיקלי, יעוי ויקיפי ו"מטח" : "חיזוי מזג אוויר", מטח : "חקר תהליכי יצירת גשם בעננים").

ואכן גם הראשונים : "אחת דתם" בזה... (יעוי סי' ה'),

היאך א"כ, מ"זכויותנו" יבואו ?

ב. שלש סוגיות באופן "הגמול בעוה"ז" (דיוניהם בספרי : "מזל וטוב...")

א. שבת (קנו'): מה"מזלות", כל קורות האדם (השפעתם בטבע: ברא"ר י' ו').

ר' יוחנן ור' יהודי מרב: לכאור': שאין לישראל "מזל".
אך רש"י "אין", כההבנה העולה מהמשך הסוגי ביארם:
כשמואל כר' עקיבא: ש"זכות" ממנו תציל (כהפס': "וצדקה תציל ממות", משלי י' ב', שם ע"ב). ולכאורה, רק את ישראל (ככולא סוג').

ב. משנה ר"ה (טז'): "גמול" (קודם כל: עוה"ז, וכ"הבטחות" הניז'): כל משאב ומשאב בזמנו שלו "נידון" וה"אדם" בר"ה (רבא: שזה כדבי ר' ישמעאל, שם). כאשר ה"בינוניים", רק ביה"כ נחתמים (כר' כרוספדאי מר' יוחנן). וגם הגויים נידונים (שם ח': וגם להם "זכויות וחובות", יז'. שם. ובהתאמה להזקקות הגמי את פשוטו של המקרא: "ישא ה' פניו... ברכ' כ': ליישב. יעוי תוסי' נידה ע': "כאן", ללימודו אשר בשאר מקומות מובא).

ג. מסקנת רבא (מו"ק כח'): כהדעה הראשונה בסוגי שבת [לכה"פ, ב: "בני חיי ומזוני" (-) "עיקר המשאבים והחיים"]. אשר בצפייתו בהם, ברבה ור' חסדא, למסק' זו הביאוהו. [

והגם שבמסקנת שתי הסוגי "זכויות" ייזכו, זהות אינן:

א. לסוגי דמזל, פועל הזכות בעידנא (כההוא גברא דאזיל ואתי, שם) כאשר בסוגי דר"ה, רק בהגיע "דין ר"ה".

ב. בסוגי דמזל, משמע שרק "זכות גדול" מועיל ["צדקה". רש"י אמנם גם "תפילה" נקט אך התוסי' שם, וביבמי נ'. "מוסיפין", מעובדא דר' אליעזר בן פדת (תעני כה'). כן הוכיח. ואף שמלשון שמואל: "אי בר ישראל הוא אזיל ואתי", לא כן משמע אלא שכל "ישראל" מה"מזל" ניצל - אין זה משמעות הסוגי, דא"כ למה לכלדאים פונים היו? [כאשר בסוגי דר"ה כל זכויות מועילות (משנה קידו' לט').

ג. בסוגי דמזל לא תמיד פועל ה"זכות" (שם, תוסי' "אין"). ואולי רק במקרי דלא שכיחי (כתוסי' יבמי. דאפילו לר' אליעזר בן פדת לא פעל, תענית כה'), כאשר בסוגי דר"ה "כל העושה מצוה" - נשכר (קידו' שם).

ד. בסוגי ד"מזל", "זכות המצלת" ממשלי (שם). שלא כ"דין ר"ה" אשר מה"ת הוא (: ר"ה ח'. מ"עני ה' אליך בה מראשית שנה... דבר' יא' יב').

ה. בסוגי דמזל, לגויים זכות לא שמענו ולכאורה גם לא "דין". כאשר לסוגי דר"ה, נידונים הם (כניז').

אך מאחר שעכ"פ, בשתיהן "זכויות וחובות" פועלות: לשם מה "כפל מערכות" ?

אלא שמשמעותן שונה בתכלית לסוגי דמזל, שלא כבסוגי דר"ה, לא כל זכות את ה"מזל" תשנה (כניז'). הרי שלסוגי "מזל", במותר - קורותיהם מהן (לא ממאזן "זכויות/חובות").

ג. הכרעת הראשונים ב: "דין" / "מזל" וה"מלאכים"¹ - ה"שכלים"

ראב"ע כר' יוחי, ר"י כרב בשבת: משאבי ישראל מ"הבטחות התורה" (אך לא מסוגי ד"דין". דלדיד' אין הגויים על זכויותיהם נידונים, כדיובא כאן. ולהיא סוג', כן).

שאר העמים - מן המזלות [לשונו, שמות כ' ב- 2/3 פרושו

לפס' א': "...כי ה' ברא את העולם האמצעי. והוא מושל על העולם השפל כפי מה שיש במערכת מזל כל עם... כי כן חלק להם ה'... והוציא ישראל מרשות המזלות להיות לו לעם נחלה. ובעבור זה אמרו קדמוננו אין מזל לישראל".

כמו"כ בדברי ד' יט': "אשר חלק: דבר מנוסה הוא כי יש לכל עם ועם ככב ידוע ומזל... והשם שם לישראל מעלה גדולה להיות ה' יועצם ולא ככב להם".

הרמ"ב: כסוגי ר"ה: ה"גמול" מ"דין" (מ"דין" האדם: פ"ג תשובה ה"ב. ביו"ט ראשון דר"ה, שם ה"ג).

ה"מזלות" יודעים את השפעותיהם אשר בעוה"ז הם משפיעים [כהפילוסופים, מו"נ ח"ב, סו"פ ה' על הצמחים, המים, האש והאוויר תחי"י. ה"כוחות" אשר מהם: הנפש הצמחית לכל צמח, הנפש החיונית לכל חי והנפש ההוגה לכל הוגה, ח"א עב', "ודע". כלי אשר ה' את המציאות בו מנהיג שם ע', "ודע". חיים בעלי נפש שם, תחי"י עב', בערוב ד"ה הראשון ודעה, משכילים ואת ה' משיגים ח"ב, סו"פ ד'. תנועתו מורה כן, תחי"י ד'. מאשר סיבובית היא, י"י "וכן". לאריסטו: ממחזוריהם השונים: שם "וכאשר". לה' משבחים תחי"י ה'. ל"מלאך" משתוקקים ד', "וכאשר" ומשכילים לדעת ולהדמות למלאכים אשר מעליהם. שם "אבל". מתכוונתם אלו, גם ב פ"ג יסוה"ת ה"ט.

ואף שמהסוגי דשבת לא הזכיר, ראיות הביא:

א. מהפ"ס (דבר ד' יט'): "אשר חלק ה' אלו קיך אותם לכל העמים, בפ"ב עכו"ם ה"א משמע שאלו הן המנהיגים את העולם... לחייו ולהווייתו.

ב. מהפ"ס: "א-לקי האלהים ואדני האדונים" (מו"נ שם תחי"י פ"ו, מדברי י' יז). כאשר האחרונים הם הגלגלים.

ג. לוגית. שם סי"י

ד. בפ"י שם, שוטח משלטונם על כמה פרטים, כולל המדרש המובא תחי"י סי"ב.

וה"מלאכים" ו"שכלים": יועצי ה' "פמליה", פ"ו "אבל" קמא, במשמעות: "בי"ד", "ב"לענין" ו"ב"אבל. חיים, מכירים את הבורא במאוד פ"ב יסוה"ת ה"ח". הם שליחיו תחי"י "אבל", רוצים ובוחרים בהנהגתו תמיד מו"נ שם פ"ז. "אמצעיים" בינו לבין הגלגלים סו"פ ד', והנעתם מהם ו', סוף "אבל" ובפ"ד, "וכאשר" ו"אבל". "שכלי" לכל גלגל אריסטו: ממהירותם השונה וכוונם, שם "וכאשר". "אמצעיים" גם בינו לבין ברואיו ו' תחי"י "אבל". מנהיג את העולם באמצעותם בהמשך שם. הם כל "כוחות" שבעוה"ז סוף "אבל".

[ויש להעיר: שככל ה"טבע" (החומר, ה"כוחות"), עפ"י חוקיהם פועלים (יעניי תחי"י המאמר). כמו"כ הגלגלים מחוקי הגרביטציה נעים. מה יוסיפו אלו ומה יגרעו?

ואמנם ככלל, אין דיוני אלא בדברי השתלשלויות תושביע². אך מאחר שזה ענין מרכזי במאמר, בערוב סי"י ה' יבואר.]

היוצא מדבריו: ה"גמול" אשר לבני האדם בדינם "נגזר", בהשפעת המלאכים במעשי הכוכבים וממעשיהם בעולם, מגיע (דלא כמשמעות סוגי דשבת: שכוכבים הם הקובעים את קורות האדם. ו"זכות" עשויה מהם להפקיע).

הרמב"ן לכאוי כהרמ"ב: שה"גמול" מ"דין" (דין האדם: תחי"י שעה"ג ודרשה לר"ה פ"ה).

אלא שעה"ת (ברא' יז' א'): שה"דין" (דישראל, במשמע), את ה"מזלות" מכריע (כשיט' ר' יוחנן ור' יהודה, כרב בסוגי דשבת משמע. ניז'. כלשונו: "כי אין מן הטבע שיבואו הגשמים בעתם בעבדנו הא-לקים... ובכולם תתנצח מערכת המזלות". ובשמות (כ' בערוב פס' ג'): "כל אחת מן האומות ידעה כח המזל כפי משטרו על הארץ שלהם" ... ו"אשר חלק ה' אלו קיך אותם לכל העמים

(ניז')... כי בעבור שחלק ה' אותם לכל העמים ונתן לכל עם כוכב ומזל" ו"ומשלו בהם הכוכבים והמזלות למחלקותיהם..."

גבי ה"מלאכים": סתורים דבריו (שם: "ידוע למקצתן שררה על האומות... שר מלכות יון ושר מלכות פרס". כדניאל י' יג' וכ'. וכבהמשך: "...שהיו העובדים מודים שהכח הגדול והיכולת הגמורה לק-ל עליון". אלא שגם כתב: "וחשבו שיש להם יכולת במ להיטיב או להרע וכל אחד עובד לשר שלו...". אלא ששוב (בסוף שם), כתב: "לשכלים הנבדלים אשר הם נפש למזלות כאשר היה בענין מעשה העגל...". אך בשיט' הרמ' ליישבו ניתן: בשררתם ל"שליחותם".

(דבריו לדבר' יא' יג', לא לאפשרות הניסים נוגעים, אלא לאופן ה"גמול". ידון בספרי: "מזל וטוב...").

היוצא מדבריו: את שיטתו ב"גמול" (ישראל) וב"מלאכים", כהרמ' ניתן להניחם.

אך את שיטתו גבי הכוכב, בשי"ס לא מצאתי וכאן לא אדון ².

["שדים" (- "רוחות" מתיים), "הגדת עתידות" ו"עזאזל", בהערה ³].

ד. צדק ה"גמול" בעינינו

הגם שעוול מלפניו ב"דין" אין (הרמ' ח"ג מו"נ יז', "יסוד", וכדהסברא, דזה בין כלפי היחיד ובין כלפי הציבור, שהרי אין מקפח שכר כל בריה...), הרי "עיננו הרואות" פעמים שאינו כן!

ולמרות שלכאורה, כבר הסיק' הגמ' בזה (ברכי ז'. ב"צדיק שאינו גמור" וב"רשע שא"ג"), נודקק הרמ' וביאר: באשר אין המשקל בזה אלא לק-ל עליון. (כדמשמע שם, פ"ג תשובה ה"ב ופ"ח להקד' לשמו"פ סוף "ואין"). [יעוי' ראב"ד, כ"מ ול"מ שם. תוס' ר"ה טז': "ונחתמין". וכל שעה"ג לרמב"ן, על קושיא זו עולה. והדיונים בהם בספרי: "מזל וטוב..."].

ה. לדרך שהתרחשויות העוה"ז כולל ה"ניסים", רק ב"דרך הטבע" פועלים,

ה"מלאכים" - במאי קאי ?

ולדרך שלא - רק בסי' יא' "שורשים להכות", לה יחלו

הרמ' פ"ח הקד' לשמו"פ, "אך", ח"ב מו"נ פכ"ט "והענין":

כולם ב"טבע" הושמו, בששת ימי בראשית ומשם לזמנים

אשר בו מופיעים משתלשלים. [בהתאמה גם לאשר במו"נ ח"א פע"ג, סוף הקד' שישית ביאר: שכל ה"תופעות שבטבע" - מה"טבע".

אמנם, הן בפרושו לאבות ה' ו' "אף" והן בח"ב מו"נ כט' "והענין", מובהק שה"מופתים"/"ניסים" אשר גם הם אז נבראו, סוג אחר הם, "מחודשים". אלא שדיסציפלינה מוחלטת לו, כאומרנו. כלשונו במו"נ שם: "הדברים הללו... לא התמידו ולא נעשה טבע אחר, אלא כמו שאמרו ז"ל עולם כמנהגו הולך". וכראייתו מברא"ר ה' ה', שמו"ר כא' ו', שאת קריעת הים כבר התנה, ב... "ייקוו המים", כאשר נבראו. (במדרש שלפנינו, עוד ניסים רבים שם מאוזכרים. בהמשך כאן אביאם.)

גם באבות (שם) כ"כ והוסיף גם את בקיעת הירדן ליהושע, לאליהו בשעתו ולאלישע. כמו"כ פ"י את עמידת השמש ליהושע ונקט כי כל ה"ניסים" כלם, בין השמשות נבראו, כדבריו הניז'.

אמנם מלשונו: "לא התמידו ולא נעשה טבע אחר", ניתן היה להסיק כי אותם "ניסים" מחוץ ל"טבע" היו, רק שלא המשיכו תמיד להיות כן. אלא שמהמשך דבריו מובהק כי כולם ב"טבע" היו.

אמנם, אין זה סוד, שאת הפיזיקה אשר רק החלה לעלות כ- 300 שנים אחרי מותו, לא ידע. לכן, אין לתמוה באשר חשב ש"ניסים" פועלים אחרת מהטבע הרגיל, כדבריו. אלא אדרבא, "פאר" הוא לנו וכרז"ל (ויבאו בהמשך כאן) לנו באשר לפני יותר מ- 800 שנים, בפילסופו השכלי, באותה

דיאגנוזה אשר לא הגיעתה כל ה"קהילה המדעית", טרם 200 שנה לפנינו, אחז. (יעוי ויקיפי "חוק טבע", "השינוי במעמד של חוקי הטבע", שהבנת ה"טבע" ב"חוקים", אז היה.)
ולכאורה, פועל הוא "בד בבד" עם ה"מזלות" אשר על כל העולם משפיעים, כשיטתי.

לכאורה: להוציא מעשי ה"אדם", דמ"בחירתו" (הקד' לשמו"פ הניז', "וכלל" ו"ואחר". פ"ה תשובה וח"ג מו"נ פי"ז "יסודי") ובעצם כמו"כ, מעשי כל החי (מו"נ, שם). אך בסי' ו' ו-ט' יתברר כי ב"ידיעת ה"י" מראש, כולם.

הרמב"ן שמות יג' סוף טז': כל קורות וגמול של ישראל - "נס" [כלשונו: "...דברנו ומקרינו (ומשמע שהכוונה ל: "ישראל"), שכלם ניסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם בין ברבים בין ביחיד"].

אך בברא' יז' א': עכ"פ, מ"מנהגו של עולם" - שינוי לא יהיה [כדבריו: שה"ניסים" אשר לאבותינו נעשו, כמו"כ "גמולנו" (המשאבים הניז'), אשר בפרשיות "אם בחקותי" ו"והיה כי תבא" לנו מובטח, אחר שאין זה מן הטבע, שבזמן זכייתנו יבוא, הרי כולם "ניסים". אלא שמנהגו של עולם, לא ישנו. יעוי גם לשונו, בחלקו אותם מ"ניסי מרע"ה", תחי' סי' ח'.

והנה שמצויה השקפתם זו כבר בחז"ל: מ"ניסי התורה" היו אשר ב"דרכי הטבע" פרשום:

א. ר"ה (א':) וברכי' (ט'). "ה"מבול": העלה כימה... ונטל שני כוכבים מכימה והביא מבול...

ב. במכילי' (בשלת טז' לב'), בברייתא (פסח' נד'). ובמשנה (אבות ה' ו'):
עצמים בהם "ניסים" נעשו, את בריאתם לעש"ק ביה"ש, ייחסו:

הקשת, המן, [המטה], הכתב, השמיר, הלוחות, [פתיחת] פי הארץ, [פתיחת] פי האתון, [י"א] קברו של משה, [ומערה שעמד בו משה ואליהו]. [י"א בגדיו של אדה"ר] [ומקלו של אהרן שקדיו ופרחיו]. [פי הבאר], [המכתב]. [ר' נחמיה משום אביו: אף האור והפרד]. [ר' יאשיה משום אביו: אף אילו של א"א]. [ר' יהודה]: אף ה"צבת [לבניית כלי המשכן]. [וי"א: אף המזיקין]. [לפי סדר המכילתא הבאתים. וכל מילה אשר באחד מן המקורות, בדפוס טלמן אינה, בסוגריים שמתיה.]

ג. מסקני רבא סי' ב' סי' ג': ש"עיקר המשאבים והחיים", מ"מזל"

[בפשטות: "דרך הטבע".]

אלא, שלדברי הרמ"י והרמב"ן (דעימיה), הרי גם ע"י המלאכים אשר מעליהם, מונעים הם, וזה כבר לא "רק חוקה"ט", שכן אין אלו "פיזיקליים"!

האם ניתן להניח שמעורבים הם בתנועות הכוכבים, כאשר חוקי ה"גרויטציה" כ"מקרא צווח" עומדים ומעידים, כי עד היום תנועה אחרת, מעולם לא נחזתה?

ודאי שאת המציאות להכחיש, לא נוכל! ה"מלאכים", את ה"גלגלים" ("מזלות") "כוכבים") - מ"מסילותיהם" - לא יסיטו (יעוי סי' א'. אכן בסי' יד' (ס' ל'), בטעויות היוונים: 1-2) ניוכח שאינם מונעים אלא ב"כוחות הטבע" עצמם, כאשר כבר בעצם בסי' ג' הבאתי,

הרי שלכאורה לא נותר אלא לתלות תפקידם במובן של: "שליחי ה' (אשר אם כמובנם בתורה: הרי דומים מעשיהם למעשי בני האדם, אשר גם הם, רק ב"דרך הטבע" פועלים) !

ואם "שליחותם", ואפילו המתוארת בתורה כ"תופעה" אשר "מן הטבע" חורגת כב"סדום" למשל - רק בדרך חוקה"ט היה (דלאור המובאות הנ"ל, הראשונים, וכאשר גם בהמשך הסי' יעלה, שעיקר דעת רבותינו היא זו, וכיוצא בתח"י סי' ח' ותח"י יג'), אזי מה א"כ "פועלים" באופן "על טבעי" כ"מלאכים" ? ובעצם, היכן להם ימצא "מעשה" על טבעי ?

הרי ששוב, מדרך "חוקה"ט" לצאת לא יצאנו. ומה א"כ היה תפקידם כ"מלאכים" (מטאפיזיים) ?

למסקנתנו בסי' יב', נראה שהגעתם ונדעותם לבני אדם, הם עצמם "נוגדי חוקה"ט" ואף אם מעשיהם עפ"י חוקה"ט היו, התערבותם כ"יצורים מטאפיזיים" - נוגדת חוקה"ט הייתה.

ומן הצד שאכן ל"חוקה"ט "נגדו" "ניסים" כאלו, וכדיוחל מסי' יא' יחל איששו, הרי ש"צד נוסף" יהיה הוא במאמרנו אשר אפשרותו אכן בסי' יד' תוסק.

והשתא דאתית להכי, מן הצד ש"נגד חוקה"ט" לא היה, עכ"פ כ: שליחי ה' "על טיבעיים" מובנם (כאשר מעשיהם רק ב"דרך הטבע" היו), ולמסקנא בסי' יד', מתאפשר קיומם.

ואולי אפשר, שגם כל "חוקה"ט" בעצם ב"פיקודם" ובאחריותם (אכן כמשמעות תאורי הרמ"ו והרמב"ן, סי' ג' הניז') ?

אלא שזה, מפרשת "הבריאה", משמע שאינו במשמע. אלא ההפך, שמשם ואלך עולם כמנהגו נוהג. וכדרך הצד דמ"חוקה"ט כל חריגה לא הייתה ובהם שינוי מעולם לא נחזה (סי' א' הניז').

נמצא, כי לא נותר להבין שלטונם ופועלם של "מלאכים" אלא רק כ: "שליחי ה'", כתיאורים בתורה (ניז').

ד. ר' יוחנן (ברא"ר ה' ה') ור' אלעזר הקפר (שמו"ר כא' ו'): שאת קריעת הים, ה' עימו כבר התנה. (ראיה שם, משמות יד' כז': "ויט משה את ידו... וישב הים... לאיתנו").

ר' ירמיי ב"א (ברא"ר שם): שעם "משאבי הטבע" התנה ה' את מעשי ניסיהם: את קריעת הים. את שתיקת שמים וארץ בשירת האזינו. את עמידת השמש והירח לפני יהושע. את כלכלת אליהו ע"י העורבים. את האור אשר לחנניה מישאל ועזריה לא הזיקה. את אי הזקת האריות לדניאל. את פתיחת השמים לקול יחזקאל ואת הקאת הדג את יונה.

[ויש להעיר:

א. הסברי דברים אשר משמעם "ניסים" כביכול, באופן מציאותי, כאשר לדידם אינם "ניסים", כמובן לא הבאתי. לדוגמא: הדעות במקור "קרינת עור פני משה" (שמו"ר מז' ו', ילק' תני' ודב"ר ג' יב' לשמות ל' כט').

ב. להשתמש ב"אנלוגיה" מודרנית ולטעון שאף לדבריהם, בעצם לא ב"דרך הטבע" היה המבול (שכן נטל כימה וממנו 2 כוכבים), אינו עניין. שכן אותה "פיזיקה" אשר לנו מוכרת, טרם חלפו 1500 שנים אחריהם, עדיין לא נולדה. וממילא, ובמאמריהם מובהק שלתפיסתם ב"דרך הטבע" היה.

ג. מלשון המקרא, לתפיסה זו, בד"כ, אפילו רמז אין (יעוי גם הע' 4 שם, הע' 1 ובסי' יג ידון). אך מאחר שגם "סתירה" ליתא ואת המציאות, כבר הם, בדיוק כרבותינו הראשונים, ידעו, הרי שבהתאם, אותם פירשו.

היוצא מכל אלו: לשיטת רבותינו הראשונים, מסתמנת דרך בחז"ל, שה"ניסים" וה"גמול", מ"ששת ימי בראשית", ב"דרך הטבע" לנו מגיעים.

[חילוקו של הרמב"ן ב"ניסי מרע"ה", בסי' ח', כניז'.]

ו. לאותו דרך, לא יהי' ה"גמול" אלא מ"ידיעה ובחירה"

אלא, שהן לדבריו: שממנהגו של עולם לא ישונה, והן לדברי הרמ"י: שמששת ימי בראשית עפ"י חוקה"ט משתלשלים המשאבים (סי' ה'), יקשה:

א. היאך יהיו משאבי ה"גמול", לעולם, לכל מדינה, עיר ואדם, כפי "דינם" (כדמשמע בקידושין מ': יעוי רמ"י פ"ה תשו' ה"א ו- ב') ?
כמו"כ, "מבול" לעולם, השחתת סדום (תשו' שם), בלא התערבות (אפילו כדרך: "העלה כימה... ונטל שני כוכבים..."), איך נהיו ?

[בסתירה הנובעת מדין היחיד בפע"צ ודין ה"ציבור" (פ"ג תשו' הבי'), בספרי: "מזל טוב..."]

גם לאבן עזרא (אשר בסוג' ד"דין" לא יתחוו, כניז', אלא רק) כ"הבטחות התורה" (כניז'), היאך יהיה ?

אכן לדידם, לא נותרת אלא ה"נוסחה" הנודעת (אבות ג' טו'): "ידיעה" לעומת "בחירה" (כלשו': "הכל צפוי והרשות נתונה") כנקיטת הרמ"י (גבי ידיעת ה' את בחירתנו, פ"ה תשו' ה"ה והקד' לשמו"פ פ"ח, מתחיל ב"ולא").

[אמנם נראה כי אין זה אלא המפלט האחרון לפתרון.]

ואף ש:

1. מחודש הוא, אשר לכאורה כמוהו, "בלתי היום" לא שמענו !
אלא, שזאת הנוסחה בעצם מונחת באותה נוסחה אשר מתחי' סי' ה', לכל ה"ניסים" כבר הונחה.
2. להבנתה של אותה נוסחה, גם "בלתי היום" לא צלחנו ! וכדכתב שם, סוף "לכך", ו"וזה" ו"הנה". וכן הראב"ד בסוף דברי' לפ"ה תשו': "וכל זה איננו שווה".
אלא, שלא אנחנו אותה המצאנו. קשה היא במקומה בפילוסופיה, ואין דיוננו כאן בתחומים אחרים (כניז' 2) וגם אינני בקי בו לדון.]

ז. "מסורת הניסים לישראל" (מיד תובא) ו"דיבור ה'", בתוך חוקה"ט ייתכנו ?

ובכלל: וכי אין יכול ה' "ניסים" לעשות, שלא כחוק"ט ? וכי "מי מעכב על ידו ?" והנה:

1. מראשיתו ועד אחריתו מלא התנ"ך ב"ניסים" אשר בחוקה"ט אינם במשמע (אפילו: נס "פח השמן", ה"נס האחרון": בספרי: "אמונה וחכמה..."), סי' לח). כמו"כ מעשיות שבמשנה ובגמ' ובכל הדורות (סי' יג יבאו) והם אמונתנו...

2. 2 דיברות ראשונות בסיני מפי הגבורה (ר' ישמעאל בהוריות ח'. מובא מכות כד'). האם "קול ה'" לדידם, לא היה אלא "רוחות" אשר מברה"ע עד לשם נשתלשלו ו"קולי" הפיקו? [לניסיון חוקה"ט, כך לכאור' מוכרח (יעוי' בהקד'). אך כבר בסי' יב', נראה שאין מוכרח כן].
3. היאך התגלויות ה' לבני תמותה לאורך כל התנ"ך, החל מאדה"ר, יוסברו (את הדין באשר מי אכן נתנבאו, כאן אין המקום לשטוח)?

ומבלי להתייחס לאשר ל"תורה פיזיקלית כוללת" האנושות טרם הגיעה ⁵ באשר אולי בכך את כל אותם "ניסים" ניתן לתלות ... שכן ביניהם כל קשר אין. [מכניקת קוואנטים, אינני יודע אם את כולם להסביר תוכל. עכ"פ משמעות אפשרות זו, בעצם "נס". יעוי' דיוני בסי' יג' "מאידך" סי' א' בזה.]

ח. אף שמן התפיסה ד"דורות מאוחרים", ל"ניסים הופכי טבע" מקום ייווצר - רבותינו לא נקטוה

אמנם הרמב"ן (ברא' שם), את נסי משה רבינו: "קריעת הים, עשר המכות, המן, הבאר, וזולתם", באשר כ"נגד הטבע" חישבם, משאר "ניסים" חילק (כלשונו: "מופתים משנים הטבע בפירסום... בשם המיוחד אשר הגיד לו").

[ויש להעיר:

- א. אף שלדיד', בין ה"מופתים" אשר מחוקה"ט שינו, עומד "קריעת הים", דווקא אותו צלח ד"ר עמנואל וליקובסקי ביצירותיו ה"מופתיות" ⁴, בחוקה"ט, כהאסכולה הניז' בחז"ל (סי' ה') להעמיד.
- ובאין חילוקו (הני"ל), בדרך זו של חז"ל, כמו"כ ברמ"א, לא ניז'. (בו בסי' יג' אדון).
- ב. גם את "שמש בגבעון" וניסים נוספים, מהם יש אשר כפשוטו ג"כ צלח.
- ג. אלא שיש גם כאלו אשר הסבריו להם, מהכתוב בתורה או בחז"ל, רחוקים מאד ⁴. (שם, תדון שיטתו).

ומאחר ש:

מחד: שלמסורתנו (יעוי' סי' ז'), רחב תחום "ניסים הופכי הטבע" עשרת מונים, מאלו אשר הביא, מאידך: העדרם, "מוחלט" הוא כהיום [יעוי' בהקד'. אמנם, אם ב- 100%, הרי אין מי שידוע (שם). וזאת, לו אפילו רק מהסיבה הניז' סוף הסי' הקודם. יעוי' גם ויקיפ': "חוק טבע", ב: "השינוי במעמדם של חוקי הטבע", ו"מדע", ב: "שינויים בתפיסת המושג מדע במהלך ההיסטוריה"], הרי שחוף מההנחה המפורסמת, של "התמעטות הדורות", לתלותם באחרת, לכאורה לא נשאר...

והנה, בדברי רבה על ר' יהודה (תענית כד' ב')

ובדברי אביו על רבה ורב חסדא (מו"ק כח').

שינוי בין הדורות משתמע (כמסקנתי בספרי: "מזל וטוב..."). וממנו, בקל ניתן גם לקבל, שכאלה אשר בימי קדם היו, בדורותינו אינם...

חתני הגאון: ר' אבי דונפלד, למאמר: "חומת ברזל נפסקה... (ברכ' לבי:), קשרו.

אלא שרבותינו, מ"חלוקה בין דורות" לא זכרו (סי' ה'). הרי שלדידם: "ניסים" נגד חוקה"ט, לכאורה, מעולם לא היו (להוציא: דעת הרמב"ן הניז', בנסי מש"ר).

ט. גם חיוב "זעקה", מ"ידיעה ובחירה" בשופי יתפרש (אף ללא "חלוקת הדורות")

לשון הרמ" במצוות זעקה בעת צרה, (פ"א תעני' ה"ב): "מצות עשה מה"ת... על כל צרה שתבא... כגון בצורת ודבר וארבה... זעקו עליהן והריעו... אבל אם לא יזעקו... אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם... הרי זו דרך אכזריות...".

והרי מחוקה"ט כולן ומהן לשנות הרי בלתי אפשרי. וכי מה פשע מי שעכ"פ מהם לשנות לא יוכל?

אלא, ש:

א. כבר ציינו האפשרות (ולכאורה: ה"מציאות, "סי' ז' ו- ח'), שבתקופה שמקדם היו ניסים גם שלא כחוקה"ט.

ב. ה"זכות" דמ"זעקתם", מאופן ד"ידיעה ובחירה", אפילו ל"נס", להועיל יכלה.

נרק שבאופן זה: "נס" "בעידנא", לפום מסקנת הראשונים סי' ג', שנידונים מ"ה ל"ה, הרי שלא יקום. וזה:

א. מוזר. שיפעל מ"ידיעה ובחירה" ואעפ"כ, עד ל"ה (שכביכול אז דנים), יתעכב. כאשר עומד ה"פסק" כבר מבריה"ע.

ב. אולי י"ל, ש"ניסים" אכן לא יעוכבו ומיד יתרחשו וכבכולה דש"ס (מובאים המקרים כסדר בספרי "מזל וטוב...").

אלא שלרבותינו, אשר מ"חלוקת דורות" לא זכרו (סי' ה'), לדידם לכאורה נגד חוקה"ט, ניסים מעולם לא היו (להוציא: נסי מש"ר לרמב"ן, תחי' סי' ח'). על מה אי"כ זעקו?

כדאמרנו: - מ"ידיעה ובחירה" יישבנו (שם). "זעקת ישראל" מ"ידיעתו" מי גרע?

י. אלא ש"משאבי" ה"גמול" בסוגי דר"ה נקוט לן, דבזמני "דינים" באים (סי' ב', כמסק' הראש' סי' ג'). "זעקה" היאך ב"עידנא" (טרם ה"דין") תועיל? (יעוי' תחי' סי' ו' וכשאלת הגמ' ר"ה טז'). "כיצד מצלינן העידנא" והדיון המדוקדק שם גבי התבואות.

אלא, שאת "זעקה" - כ"מקרת גז"ד" (בעידנא), מחשבת הגמ' (כר' יצחק, שם, ע"ב. וכתשו' השניה, אשר לכאן רלוונטית): "יפה צעקה לאדם... בין לאחר גז"ד". הרי שלא כדרך ה"משאבים", מיד עשויה היא להועיל ולבטל ה"דין" הקיים. (בתפילות והמופתים אשר בתענית, החל מדף יט'. אשר בעידנא (דלא כסוגי דר"ה) הועילו, בספרי: "מזל וטוב... דיונים").

למותר לציין: כי גם לשרות "זעקה" זו: "ידיעה ובחירה" בעידנא תבוא.

(דיון בכל התשובות לשאלת הגמ' שם, אשר בתוסי' "כמאן" ובתוסי' שבת יב': "רבי" מובאות, בספרי הני"ל.)

יא. אלא שלכאורה, אפילו בזמננו, "נס הופך טבע" - התרחש

לפני 75 שנה, המשיך "מייק התרנגול...", תרנגול צעיר אשר נכרת מוחו, 18 חדשים לחיות ולגדול, ללא מוח יעוי' ויקיפדי'.

[ולמרות שתרמיות מדעיות בעבר כבר נתגלו (כמו: "איש פילדטאון", יעוי' ויקיפדי', מכון דוידסון, "רשימות מן התיבה הלבנה" ועוד. כמו"כ: "הכלב סנפיי" שדווח ששובט ע"י המדען הואנג וו-סוק,

באתר "הארץ" פורסם באופן סופי שזייף את כל מחקריו לתאי גזע והלה התפטר בדצמבר 2005. הידען, ווי-נט וחדשות וולה). במקרה זה, אשר הצגתו לכל דורש כה מפורסמת הייתה, "בשורה האחרונה", לכגון אלו, לא ייחסתי.

ואף שלחלק מהתופעות, הסברים ודוגמאות ניתנו [כמו לפצע והזיהום. גבי "הליכה ללא ראש", שם ו"מכון דוידסון" "האם יכולה תרנגולת לחיית בלי ראש?"] יותר מיום או יומיים, "שיחזור", למרות ניסיונות בכל רחבי העולם, עד היום, לא צלח (ב"חוסר ידע" בתחום, לא הייתי תולה, גם לא ניז'). בזה לבד יש כדי להצביע על "מצב פיזיולוגי" אשר אף למרבה הידע בו, מסתמן כי להגיעו, לא ניתן. (הרחבה בזה בחיבורי: "את האמת יסמן...").

כ"משולש ברמודה" וכד', מציאויות מורכבות, אשר "סופיות" אינן. יעווי ויקיפ'.

אולי מזה לבד נמצא, ש"נס נוגד חוקה"ט" אינו מופרך ?

יב. ובכלל, גם לדרך רבותינו (הניז'), שכלם בחוקה"ט. "התגלות ה'", את איזה מחוקה"ט נוגדת ?

מציאות "נפשותינו" – מנא לן ?

- פילוסופיה בסיסית: מטענתו של דקארט: "אני חושב – משמע אני קיים".
- וממה עשויה ה"נפש"? מ"עפר"? "סיליקון"? "מעגל", "רכיב" ?

אכן, עד כה, טענה הגיונית להיות "נפש" מדעית, טרם שמעתי. והסיבה לכאורה פשוטה: מאיזה חומר הוא להשארנו ?

ומאחר שעל "תחושה" של "חומר" לא שמענו (למען הוודאות: תנסו זאת להקיש ב"גוגל"), הרי ש"חומר" אינה. ומה ש"חומר" אינו, לכלל "מדעים מדויקים" לא הגיע (יעווי ויקיפ': "מדעים מדויקים". הרחבה: בנספח: "חיים לאחר השחיטה" לספרי: "עד שתצא נפשה").

ומאחר שאת קיומנו להכחיש, טרם הגענו (להוציא מי שאת פרידריך ניטשה בתחילת ספרו: "מעבר לטוב ולרוע" ממש מבין. אני עכ"פ, זאת עדיין לא צלחתי).

ומאחר ש"התגלות ה'", מסתבר שגם היא אינה "חומר",

הרי שגם היא ל"חוקה"ט לא סותרת !

יג. לצדדי מציאות: "היסטוריית נסי ישראל" (סי' ז' שא' 2). אם ניתן בחוקה"ט להעמיד, כהעולה מדרכם של רבותינו, כדבחז"ל מצאנו, וכאופנו של וליקובסקי ?

מחד:

א. לרבותינו (הניז', סי' ה'), כבמאמרי חז"ל (שם), "ניסים" נוגדי חוקה"ט לא היו (להוציא: ניסי מש"ר לרמב"ן, סי' ח').

ב. גם לרבא (סי' ה'), אפילו "עיקר המשאבים והחיים" (סי' ב' סי' ג'), [אשר למסקנתנו (סי' ו' ו- ט'), עם חוקה"ט אפשריים להתפרש ואפילו מ"גמול" (שם)], דלמסקנתיה מהכוכבים (דלמסקנתינו: חוקה"ט הם, סימנים: ג', ו' ו- יד'), מ"גמול" לדידיה - אינם.

ג. עימם המפה הפיזיקלית והארכאולוגית אשר פרס וליקובסקי (סי' ח' הע' א')⁴, לאפשרות "קריעת היס" באופן דחוקה"ט, (כמו"כ גם את "שמש בגבעון" ועוד...), יצטרפו.

3. רמז כלשהוא מה"ת (בגס "קריעת הים", "שמות יד' כא') אליהם, יצטרף: "וילוך ה' את הים ברוח קדים עזה.. וישם את הים לחרבה ויבקעו המים". אף שלתיאור תרחיש אסטרונומי ממשי, בתורה לא נתקלנו.

4. ל"דיסציפלינה המדעית" ("ה"קהיל' המדעית"), "נס" נגד חוקה"ט, מאן דכר שמי' ?

מאידך:

5. מטה מש"ר אשר לתנין הפך (שמות ז' י'), מ"ידיעה" כה"גמול" (כבסי' ו', ט' ו-י'), בחוקה"ט - לא יוצר !

ויש כאן לציין: "משאבי הגמול", מאורעות כמו ה"מבול" ואולי אפילו "הפיכת סדום", גם ב"דרך הטבע" הוצרותם אפשרית. אך ה"מטה" אשר ל"תנין" הפך - ב"תהליך טבעי" הרי לא יוצר ! [למותר לציין כי אפשרות היווצרותו ב"הליך טבעי", המקביל להיווצרות "משאבי הגמול", ברגע אחד - אינה מוכרת. ובמקרה של "תנין", הרי גם המגבלה המוחלטת של "נפש מנלן ?" ישנה. כבהפניה בסוף סי' יב'. (זאת בני השני יוסף נ"י הזכירני, אלא שבטענה: "מי אמר שהייתה ?", רצה בני הגדול אהרון נ"י הערתו לדחות).

ואף שב"מכניקה קוונטית" (ראה הפניה בהע' 5) העירני החתן, **הבח' הגאון: גיא דיין משיבת תושיה**, שלכאור' מוכרת. אמנם לאישוש טענה זו כרגע לרדת לא אוכל, אך מאחר שהסתברותה של זו, כה רחוקה, אם בכלל... הרי שללא "התערבות א-לקית" (כמעט כבמקרה של "נגד חוקה"ט"), אפשרות זו לא תתקבל.

ואף אם נתעקש ונאמר שאכן מששת ימי בראשית כבר נתקנו" כל אותם "מטות" לתנינים להפוך (כבסי' ה'), ובוזה מה"סבירות הנמוכה" לאלו, לכאור' יצאנו (כ: "ידיעה ובחירה" הניז', כה"גמול" וכ"שאר נסים" הניז'),

ובכלל, כמשמעות דברי רבותינו, שאין בהם (המכשפים) "מדעם", "יוקם !

אלא שכאן, ל"מעשה החרטומים בלהטיהם" "להבדיל", אשר "כישוף כישוף יקרא" [שם, יא'. אכן הן **האונקלוס** (הכיתוב הראשון ל"תושביע, אשר כבר עזרא הסופר קראו, כפי הגמ' ל"מפרש", מגי' ג'. מנחמיה ח' ח'. יעוי' בספרי: "אמונה וחכמה..." סי' מט') והן הירוש' (המיוחס ליונתן), מ"נס" המטה ומכישופם של ה"חרטומים", לא שינו. גם **המחבר**, אשר בשלחנו (יו"ד קע"ט ו'), כדרך הרמ' (פי"א עכו"ם טז', פי"ד לפהמ"ש ע"ז, סוף "שאלו" וח"ג מו"י, פכ"ט "ואחזור") כתב: "ואע"פ שאין הדבר מועיל כלום", בב"י סוף "מעונן", כדעת חולקיו נקט, כלשון הרשב"א במיוחס' רפג': "ושמעתא כולה ליתא הכי". והגר"א (ס"ק י"ג), מן הפס' הנ"ל כשיטתם הכריח ⁶, באנו. לומר: שלא מ"ששת..." ולא כאפשרות ה"גמול", אלא: "נס נוגד טבע" במשמע.

6. את רב נסי "יציאת מצרים": המכות ואלו שבמדבר, לא הצליח וליקובסקי כהווייתם בתורה, בתהליכים האסטרונומיים להעמיד (יעוי' סי' ח', הע' ב'). ומאחר שכן, הרי שכי"נגד חוקה"ט" נשארו:

1. ה"סנה" (שמות ב' ב').
2. ה"דס" (שם, ז' כ').
3. "מכת בכורות" (ט' ל').

4. ה"ימן" (טז' יד'), [י'קרית עור פני משה" (לד' כט'), יעוי' סי' ה' הע' א' שאינו מאלו. "אש" בקצה המחנה (במד' יא א'), תהליך שמדרך הטבע. הישליטו (שם, יא' לא), מפורש שע"י רוח באו.]

5. "מכה רבה" (בקברות התאוה, יא' לג').

6. "פה אל פה ומראה": נודע הי למש"ר [יב' ח'. לנביאים, החל מאדה"ר, דרך כל התנ"ך (סי' ז' סי' 4) רק בחלום (שם). וממילא ב"פשוטו..."], נגד "חוקה"ט, מובהק אצלם לא היה. "צרעת מרים" (שם, יט'), גם בדרך הטבע יתכן. כמו"כ "קורח ועדתו" (טז' לב'), כ"רעש אדמה" וכ"תנודות קרקע" יתכן. גם חזרתה, ככל "מפולת" אפשרית הייתה].

7. "אש" מאת הי (שם, לה'). "ויעמוד.... ותעצר המגפה", פחות מובהק).

8. "פריחת מטה אהרן" (יז' כג').

9. "מי מריבה" (כי יא'). ה"נחשים הרפים" (כא' ו') גם בחוקה"ט יכלו לבוא. וכמו"כ גם נחש הנחשת, שם ט', שכן "אמונה" – "אופטימיות", יתכן שמחזקת ואפילו רק ע"י שגורם לפעילות המבריאה בפני עצמה).

10. "ויפתח הי את פי האתון" (כב' כח'). למרות שיש כזה בטבע: תוכי ג'קו ואפילו תוכי ארה ואפילו כל התוכים במוטנצי ואפילו עורבים יכולים ללמוד לדבר. וזה באופן שדבריהם תוצר של הבנתם. כך שיתכן גם במוח של חמור שיש הפוטנצי הזה).

עד כאן עברתי בחטף. לניסים אשר מכאן ואילך עד סוף כל ה"ניסים" (האחרון): "פח השמן". יעוי' סי' ז' סי' 2, בכלליות אתיחס בהמשך.

6. אף שהפיזיקה והארכאולוגיה ל"וליקובסקי", על אירוע קוסמי, אשר את "בקיעת היס" מאפשר מעידים הם, לזמן הכרונולוגי של הסיפור המקראי באותם מספריו אותם למדתי ("עולמות מתנגשים", "ארץ רעשה" ו"לפני עלות השחר"), לא הגיע אצל חוקרים אחרים נתקלתי בראיות לכך שכן הגיע). ובכל מקרה, מאחר שהוחלפו לוחות השנה במצרים העתיקה, כל סינכרוני היזמן" מגדר "השערות" לא ייצאו. יעוי' סי' ח' הע' ג' והער' 4. כך שהסיפור המקראי, ל"נס", כשאר ה"ניסים" שם מתייחס.

7. למרות דברי חז"ל למבול, כמו"כ "בריאה" ל"ברואים הנסיים" אשר בתורה (סי' ה'), ל"תרחיש אסטרונומי", אפילו ב"בקיעת היס", רמז בתורה לא נמצא (יעוי' שם, הע' ג'). וגם אם "רוח קדים עזה", על חלק מתהליך אסטרונומי מעיד, בשאר נסים, רמז להתרחשות טבעית - אין:

1. לא ב"ימן" (שמות טז' יג').

2. לא בקברו הי"לא נודע" של מש"ר (דבר' לד' ו').

3. לא ב"פי האתון" (במד' כב' כז'). ואדרבא, בפרוש כתוב דרך "נס": "ויפתח הי את פי האתון...".

4. ולא ב"פי הארץ" (שם, טז' לב'). וכנ"ל מפורש: "ותפתח האדמה את פיה ותבלע אותם...".

[שאר ה"ניסים" מאותו מאמר, אשר רק במדרש מקורם, שלא מובהקים ב"פשט", או שאינם "נס" מובהק, כאן לא הבאתים.]

8. "אין סוף" ניסים בני"ך, אשר נגד "חוקה"ט" (כבציון אשר בס' א') משמעם. בחוקה"ט היאך יוסברו (כבסי' ז' שא' 2) ?

9. ונס "פח השמן" (ה"נס האחרון", ניז'), אשר "כל כלו" נגד חוקה"ט".

10. דיברות ראשונות בסיני מפי הגבורה (ר' ישמעאל בהוריות ח'. מובא מכות כד' סי' ז' סי' 2, ניז'). מעין זה בתורה אכן כתוב: "ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה

ידבר והאלוקים יעננו בקול (שמות יט' יט')... וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק (שם, כ' טו').

לעומת "אסכולת חז"ל" הניז' (סי' ה'), "מעשיות" של "ניסים" נוגדי חוקה"ט, בגמי כהווייתן מסופרות:

1. בא אדם לר' יצחק בן אלישיב והתלונן שמכוערת אשתו. אמר לה: "תתייפי חנה" ונתייפת. מיופיה, עליו התגנדרה. חזר ואמר: "תחזור חנה לשחרוריתה" וחזרה (תעני כג').
2. על פועליו של ר' יוסי דמן יוקרת החשיך ולא הובא להם מזונם. אמרו לבנו שברעב הם. מיד אמר: תאנה, תאנה, הוציאי פרותיך... "ומיד הוציאה ואכלו (שם, כד').
3. אשת ר' חנינא בן דוסא התפללה. יצאה כמין "פיסת יד" ונתנו לו רגל שלחן מזהב. לבסוף התפלל ולקחוהו. (כה').
4. בתו של ר' חנינא בן דוסא הדליקה נרות בהן חומץ ודלקו משום: "מי שאמר לשמן שידלק..."

[השאר, כמעשה: "חוני המעגל" (משנה שם, יט'. ובגמ' כג'), לא הבאתי, שכן כולם בחוקה"ט אפשריים.]

יד. מסקנתא

"צריכה האמת להאמר": "עלמא הדין", מ"מדעים מדויקים" אינו זו ואכן גם, על כזו מעולם לא שמענו. כיום, ממפה המדע שטחי ימים, יבשות, שמים וחלל, בסדרי גודל אשר בעבר על הדעת כלל לא עלו.

ואכן, אף ש"את עורו" הפך ה"מדע" כתהפכות ה"אונטוגנזה", רבותינו מלפני קצת פחות מ-1000 שנים ובפרט אלו אשר כבר לפני 2000 שנה כך תפסו, באנליזה שלמדו, לא טעו. ועד לתפיסתה של "הקהילה המדעית" כיום (יעו' בהקד'), לא טעו.

אלא, ש"תורה מסיני" זה עדיין לא:

א. את הדיסציפלינה המיוחלת לכלילת כל הפיזיקה, עד כה טרם צלחה האנושות, (כניז' סו"ס ז')⁵.

ועדיין בכל התחומים, המצבים והתהליכים אשר אינם ידועים, להיחקר ממשכיכים ועד כה בשום תחום, המחקר לא הופסק.

ב. אחר ש"בורא מטאפיזי" - מה"נפש" נגזר [מסיבה זו בלבד, "הכבשה דוליי" להשערתי, "לא היה ולא...". שכן לא יבוא הבורא ולכל ניסוי מוצלח את "נפש" החסרה ישים. יעו' הפנייתי מסי' יב'], הרי ש"ניסים נוגדי חוקה"ט", בכלל "בלתי אפשריים" אינם.

ג. והנה מייק התרנגול, לכאורה זאת הראה (סי' יא).

ד. דברי רבותינו ובכלל ידיעות רז"ל ב"טבע", על גדולי החוקרים דאז: ה"יוונים", נסתמכו:

1. הכינה אשר לא פרה ורבה (שבת קז'): - מגילויי אריסטו נחשב (אזכור ב"ההורג כינה בשבת כהורג גמל בשבת? מרדכי כסלו, "שנה בשנה", תשס"ב). ואכן, אחר שבי"רביית בתולין" בד"כ רבייתן, הרי ש"טעות" גמורה להם לא הייתה.

2. הגלגלים בעלי הנפש הניז' - מהפילוסופים היוונים ואריסטו בפרט (הרמ' יעו' סי' ג'), ה"כוכבים" וה"מלאכים".

3. המלאכים מניעי הכוכבים - כנ"ל (שם).

4. ה"זמן" נספח ל"יתנועה" – אריסטו [ח"ב מו"ג, פי"ג. בפ"ל, מזה דוחה את אחד ממאמרי ה"קדמות", (אשר משמעו מקשרו הוצא. בש"ס אינו ובזוהר למשמעות אחרת נכתב). ופיזיקלית, עד כה אין עוררין, עד כמה שאני מעודכן].

5. ארבעת היסודות – מאמפדוקלס. אריסטו אימצה ומקובלת הייתה על רוב חכמי יוון. וכבר הרס"ג ("הנבחר באמונות..."), מאמר א' תחי' אות ג') והרמי (פ"ג יסוה"ת, ה"י, ו- יא'. ופ"ד א' - ו'), הביאום ⁷.

6. בסיבוב ארץ סביב השמש, השתכנעו חכמי ישראל בצדקת חכמי יוון (פסח' צד':). [הרמ' שציטט, (ח"ב מורה פ"ח): "ונצחון חכמי אומות העולם", בכתב"י הבבלי לא מצאתי (מובא בספרי: "האפשר לחכמים טעות"). אכן גם בר"ח לא כתוב אלא כבש"ס.]

ולמרות חכמתם, לידיעתנו כיום, בכמה מהם טעו:

1. ב"גלגלים בעלי נפש",

2. ב"מלאכים מניעי הכוכבים". שכן מחוקי ה"גרביטציה" תנועתם. כאשר כהיום, לא רק "חוקים" ברורים ישנם, אלא גם לוויינים "מעשי ידי אדם", אשר את אותם חוקים בדיוק מקיימים. כך שלכאורה אין תנועת ה"גלגלים" אלא מן ה"גרביטציה", ללא צורך ב"נפש" ולא ב"מלאכים" (ואם לייתר דיוק, למסק' של פרופ' איינשטיין בשעתו נרד ונאמר שלא מן הגרביטציה מהלכם אלא מ"התעקמויות הזמן והמרחב" תנועתם (להבנת אלו על "קצה המזלג", ניתן לקרא ב"מהי תיאוריית עוות הזמן במרחב – אנציקלופדיית אאוריקה"), גם אז, ל"מעשי מלאכים" (העושים כמצוות ה' בכל עת), לא אתאנו (שכן "תופעה" אשר אינה "חוקית" (אשר מחוקה"ט שינתה), עד כיום, לא נחזתה (יעו" ס" א').

ממילא, לא יוותרו הם, אם לא במתכונת סיפורי התורה (הניז' ס"י ה', במסק' רבא), כ: "שליחי ה'" אשר הן אם בדרך חוקה"ט פועליהם (שם) והן אם לא (שם).

ולהווייתם באופן זה, ל"חוקה"ט", לזה התנגדות ליתא, שכן אם אפילו "התגלויות ה'", לחוקה"ט לא נגדו, ס"י יב', "שליחים" שלו, מי גרע ?

3. "ארבע היסודות". על ההבדל בין דיסציפלינה זו לתפיסה המודרנית, למותר לעמוד.

הרי ש"קדושה" בהנחותיהם, אין. ולמרות צידקתם, באופן הכללי, יתכן ש"ניסים, נוגדי חוקה"ט היו. ובפרט, שב"כישוף" למסקנ' היו (ס"י יג' תחי' "מאידך").

ה. ב"התגלויות ה'", לנביאינו הרי מאמינים אנו (ובס"י יב', על הגיון אפשרותן עמדנו). מ"נס נוגד חוקה"ט" פחותים ?

ו. "ידיעה ובחירה" אשר עליה בכל מקרה, לאפשרויות ה"גמולי" נסתמכנו (ס"י ו' ו- ט'), אשר את כל חוקה"ט לגרף ה"גמולי" העמידה, מ"על טבעי" פחותה ?

ז. ובכלל, אם ל"השגחה" אנו טוענים, לומר: שלדידנו בהשגחה "גמולנו" וכמו"כ "ניסינו", מה ההבדל בשבילנו אם נעשו עם חוקה"ט או נגדם, אם לדידנו, בכל מקרה עשה ה' אותם לנו !

ח. "מופתים", "ניסים", בפרט: "מקרים שלא מסתברים", לחלק לא מבוטל מבני האדם (גם אתאיסטים), מוכרים המה. אצל כולם, איזו "השגחה" בהם מסתמנת (לאתאיסטים מבינו: "כח חיצוני" יקרא). לעמינו "מסורת" של "אותות ומופתים", מאז הווסדו ועד "עצם היום הזה".

אמנם בעיני, כבר מ"זמן עמדי על דעתי", הפך כל ה"מושגי", ל"מעשה מרקחה" של סיפורי "עלילות" צדיקים, אשר בפרורי תורה בלולים (שכן לא אחת, בספריהם של "צדיקים נודעים" משתקפת "דחיית" התורה אותם ממנה, בעצם ה"בורות" אשר מחיבוריהם בזו המתודה, עולה. ו"לא שאני תוהה ח"ו על אותם המעשים...". יתכן כי

"מופתים" הם. אלא שאם "צדיקותם", "לתורה" לא הביאתם, גם "מופתיהם", לא אליה יקרבו).

אלא שאותי, מסי מקרים "מצמררים" קרו, כאשר דווקא ב"אמונה" וב"תורה" קשורים היו. ברובם, "צורה קיצונית" של "אי הסתברות", הייתה (היינו: ששינוי מחוקה"ט מוכרח לא היה, כנ"ל סי' ה'). אך באחד, אף יותר מזה... כולם בספריי: "ושבת עדי" ו- "אנליזה..." כתובים.
[אעפ"כ, ב"גוגל" למשל, אפילו אחד שיעיד, יספר או יטען כזאת, לא מצאתי. ואולי, פשוט למקומות בהם כאלה מביאים, לא הגעתי.]

אחר כל זאת,

הרי של"ניסים" נוגדי חוקה"ט, משמעות חשובה - אין.

לעומדים על ה"דיסציפלינה המדעית" כה"קדומה", ינעם.

אך עכ"פ נראה, שגם למצדדי הניסים ה"על טיבעיים", מקור איתן בתושב"ע (כהשתלשלותה עד הגר"א גבי "כישוף". סי' יג' ב"מאידך, סי' א'), יש.

ומאידך, במציאות המדעית, כדי לשלול אפשרויות כאלו, בפרט כאשר חיינו בכלל פיזיקליים אינם (סי' יב') - אין.

הערות וציונים:

1. "מלאכים":

בתורה:

בעקידה ברא' כב' יא'.

ביציאת יעקב מבאר שבע שם, כח' יב'.

למשה רבי' מתוך הסנה שמות ב' ב'.

לפני מחנה ישראל שם, יד' יט'.

לשמור ולהביא את ישראל שם, כג' כ'.

אחרי חטא העגל שם, לג' ב'.

יונתן:

בנ"ך:

"כיתי מלאכיא בני אלים".

תהילי כט' א': "הבו לה' בני אלים"

פט' ז': "כי מי בשחק יערוך לה' ידמה לה' בבני אלים": "...דמשתוי לה' דדמי לה' באוכלוסי מלאכיא".

איוב א' ו' ו- ב' א': "ויהי היום ויבואו בני הא-לקים להתיצב על ה'": "כתי מלאכיא".

לח' ז': "ויריעו כל בני א-לוקים" : "כתי מלאכיא".

"בני הא-לוקים" ברא' ו' ב', לאונקלוס ולמיו' ליונתן: בני רברביא.

לרשב"י: "בני דייניא... מקלל לכל מאן דקרא להון בני א-להיא",
ברא"ר כו' אות ה' וילקוט מג' אות ו'.

ולכאורה בדבריו, יש לעיין: וכי לא זה כינויים באיוב?

מסתבר, שלא הכינוי התנכי לו הפריע. מסתבר שתפיסה הדומה לטענה בה עסק פרופ' קאסוטו (השוואת פרי"בני הא-לקים" לתפיסות עמי המזרח הקדום, "ספרות מקראית... ח"א 103), נפצה וממנה לפרש התורה באו.

[ניתוח ה"מסות" הללו, בספרי: "אנליזה..."]

לפדר"א פ' כב', "מלאכים שנפלו מה"ש ממקום קדושתם". מתואר במדרש אבכיר. מובא ילקוט מדי'. אכן ביומא סז': "ת"ר עזאזל... תנא דבי ר' ישמעאל עזאזל שמכפר על מעשה עוזה ועזאל. רש"י: "...ועליהם נאמר ויראו בני הא-לקים את בנות האדם". ובנידה סא'. "סיחון ועוג בני אחיה בר שמחזאי היו". רש"י: "...שני מלאכים שירדו בדור אנוש".

"שטן": איוב א' ו-יב' ו- ב' א-ז'.

"מיכאל": בדניאל, י' ג' ו- כא'. ופיי"ב א'.

"גבריאל": שם, ח' טז' ו- ט' כא'.

בריאיתם: לר' יוחנן (ילקוט ה' "יהי ערב" מתהיל' קד': "המקרה במים... עושה מלאכיו רוחות) ופדר"א פ"ד: יום שני.

לר' חנינא (ילק' שם): יום חמישי.

באזהרת ע"ז לרמ' פ"ב עכו"ם ה"א. ח"ב מו"נ תחי' פ"ו, שהפסי "א-לקי האלהים" עליהם מוסב. ולרמב"ן הם המין הראשון באזהרת ב"לא יהיה לך... בפרושו לשמות כ' ג'.

[ויש לציין: במסקנותיהם בכלל "דרשה חדשה" (מאחרי התלמוד. כהמובא בספרי: "לסילופים אף...") - ליתא. כולם "היסק" גרידא.]

אם נמצא ייחוס "כוח" ל"אלוהות", בתורה:

בדברי יתרו: "כי גדול ה' מכל האלהים" (שמות יח' יא'), אף שאותם פי האונק' כ"ולית אלה בר מניה" [כדרכו שלא להותיר שום אפשרות של יחס בינו לבין העולם הגשמי. יעוי' אפילו בפרושו לשמות, לא' יז': "ביני ובין בני ישראל"], לא תמיד מוכרח כדרך "מקרא" אשר מדי פשוטו - יצא (יעוי' בארוכה בספרי: "אמונה וחכמה..."). והנה המכילתא ב"השוואה" פרשתם.

אלא ש"יתכני התורה" מדברי "גוי" מי ילפינן?

בדברי מרע"ה: "אלהי האלהים ואדוני האדונים... (דבר' י' יז'), לכאורה לפרשו ניתן רק עם המשכו: "...אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד" (דבר' י' יז'). והוא: כמושל ל"שופטים" כמו שפורש שהוא אדון למלכים, באונק' ובמכו' יונתן. ואכן כך הוא ב"ספרי" המובא בילקוט תננו': "והשני חולי" (כאשר מוכרח שאין כוונתו ל"האלהים" אלא ל"אלהי").

אך מאידך, גם לא מחוייב ש"לשון תורה" היא: דברי מרע"ה בדבר', אפשר שאינם אלא מ"לשונו המדוברת" - "לשון עצמו" [כדמשמע דבר' א' ה' "...הועיל משה באר את התורה", כדברי הרמב"ן,

תחי' פתיחתו לתו': שבוה הספר, "כמספר דברים בלשון אמרם". וכדאכן בדבר', לכה"פ עד סו"פ ט', משמע. אשר מחינוכו בבית פרעה נתהוותה, כאשר מתרבות התורה, שונה לגמרי הייתה (ממאמרי: "כתיבת ספר...").

ולהפך: בדבר' ד' לה': "אתה הראת לדעת כי ה'... אין עוד מלבדו". [מאשר מפס' זה הסיק הרמ', שלא תסתיים "ידיעת ה'" אלא בכוון השכל האנושי (בספרי: "ושבת עד", תחי' ח"ב), נגיעה לענינו, אין].

ושם: לב' לט': "ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי". אכן מכאן הוכחת המדרש אשר בילקוט (תהיל' תתנב' "כ"י"), שאין.

אלא שבנ"ך לכאורה "אלהות" להם משתמעת וכפי שגם במיו' ליונתן, משתמע: תהיל' צה' ג': "כי א-ל גדול ה' ומלך גדול על כל אלהים". צו' ד': "נורא הוא על כל אלהים".

אמנם, מהמשך דבריו: "כי כל אלהי העמים אלילים וה' שמים עשה" לכאורה, בהם אין "מדעם" (כמסקנ' בחילוק שבין סה"ת להנ"ך, בספרי: "אנליזה..."). אלא שמהמשך מזמוריו שם, משמע שכן:

צו' ז': "יבשו כל עובדי פסל המתהללים באלילים השתחוו לו כל אלהים"

ושם, ט': "כי אתה ה' עליון על כל הארץ מאד נעלית על כל אלהים".

אלא, שאף אם מלשונו כך משתמע - בתורה משמעות, הן כזו והן של ביטול (כאצלו, נ"ל), נעדרת (כנ"ל).

וא"כ, לא נותר אלא ב"לשון עצמו" אשר ל"תרבות התקופה" מתייחסת (כמסקנתי בכתיבת ה"נביאים", בספרי: "אמונה וחכמה... ס"י לז'". וכדברנו הנ"ל בדברי מרע"ה), את משמעות דבריו לתלות. בפרט אם את ה"תרבות" אליה פונה הוא, בחשבון ניקח. ובפרט כאשר חוץ מ"אלו הביטויים", בכל הספר, מלבד ה' - אין.

ממילא, מכאן להמציא את אשר בתורה אינו - לא נוכל.

ואכן בתושב"ע, אלוהות להם, "מאן דכר שמיה?"

[הרמב"ן (שמות כ' תחי' ג', "הראשונים החלו"), את כל אלו המקראות גבי ה"מלאכים" פי'. אלא ש:

- א. מה מקורו? (גם הרמ', בביאורו ל"מלאכים" (במו"נ, מיד יובא), את פסוקו של מ"ר, ללא כל מקור, בכדי להוכיח ענינם, גביהם נקטו. (כדרכו להביא פסוקים גם שלא כלימודם בתושב"ע. בחיבורי על שינויי הרמ' אביאו.) ויעוי' ציוני כאן מיד.)
- ב. מהמשך תחי' צו' ד' (אף אותו, שם הביא), הרי שלא עליהם באותם פסוקים דובר. כניז'.
- ג. וגם אם בכדי להוציא מאפשרות קיום "אלוהים אחרים" כך נקט (וכדרך האונק' הניז'), כנ"ל נדחה.

2. במקרה ששיטה מסוימת, או אפילו: המציאות המדעית הייכמעט מוחלטת" (וודאות בכה"ג, עדיין וכנראה שאם מחוקה"ט לא ישונה, אז לכאור' כך גם ישאר, שעדיין לנו "צפונה". יעו"י מובאות הער' 5), אינה כהמצוי בתלמודים, במאמר זה לא דנתי, שכן כל החיבור הינו בנינוח התורה. דיונים כהאי גוונא בספרי: "אמונה וחכמה..." , בחיבורי בשינויי הגר"א ובספרי: "אנליזה... סי ט". וגבי אפשרות פ"י "אמת מציאותית" באם ישנה, גם שלא בדרך "השתלשלות התושב"ע", בספרי: "אמונה וחכמה..." סי' ו' - יב'.

3. "שדים" (למסק': "רוחות" מתים), "הגדת עתידות" ו"עזאזל".

"שדים"

בתורה ויקרא יז' ז': משמע: ש"אלוהים אחרים" ממש הם "לשעירים אשר הם זונים אחריהם". באונקלוס ובמיו' ליונתן: "שדים".

דבר' לבי יז': "לא אלוה" אונקלוס, המיו' ליונתן, הירושלי: "...דלית בהון צרוך/ מדעם/ ממש".

בתלמוד: "רוח", בעל כוח הוא ילקוט האזינו, תתקמ"ה "יקניאוהו": "נכנס לאדם וכופה אותו...", כהמשנה וגמ' גיטין סז': "מי שאחזו קורדייקוס... הא קמ"ל דהא רוחא...". מרש"י סנהדר' סה'. "במקטר לשד: שמקטר לפני השד הממונה על אותו דבר", אינו אומר שיש בו מדעם.

שומעין מאחורי הפרגוד כמלאכי השרת ברייתא בחגי' טז'.

עובדים אותם סנהד' סד'.

ונקראים גם "מזיקין".

הרמ"פ"ב גירוש' יד': מעמדת התלמוד (הניז'), בסופו של דבר, לא זו [אף שבפהמ"ש כבמו"נ (יעו"י סי' יג, ושם: "מאידך" סי' ל), כ"כזב" חישבם. כלשונו: "...והשדים והגדת העתידות ומעונן ומנחש על כל מיניהם ושאלת המתים... ולא ידעו שהם כזבים". גם מסקנתו הדומה גבי "כישוף" הניז', מתושב"ע נדחתה (שם והע' 6)].

הרמב"ן (שמות, כ' סוף ג'): לסתירת דבריו גם בזה, כגבי שררת ה"מלאכים", סו"ס ג': [כלשונו: "השדים שהם רוחות... גם מהם יש ממונים על האומות...". לומר: חלק מהם (כפי שגבי המלאכים אשר על האומות שוררים, סו"ס ג', כתב). אלא שמיד גם כתב: "ובזה אמר הכתוב יזבחו לשדים לא אלוה... לעג להם הכתוב... שאינם אלוה כלל. כלומר שאינם כמלאכים הנקראים אלוה...".

וכבכתבו עליהם כבר קודם, בדבריו למין השני דע"ז: "צבא השמים", שמות כ' ג': בתחילה כתב: "נביאי שקר מגידים להם מן העתידות ומודיעים קצת הבאות עליהם בחכמת הקסם והניחוש... ומיד: "...כי יש גם למזלות, שדים שוכנים באויר כמלאכים בשמים יודעים בעתידות"],

אחר שלתלמוד קיימים הם (כנ"ל), יותר ממשמעות רעיונית, ליתא (כהרמ" הניז' וכדוג' המחבר ל"כישוף" בשולחנו, המובא סי' יג ושם: "מאידך", א').

וממילא, מדבריו נותר:

א. שכ"מלאכים" הם. אשר: "שלוחים" / "יועצים" / "בייד" הם (סי ג').

ב. שי"חכמי הקסם והניחוש" (המקצועות אשר ל"כישוף" קרובים, דבר' יח' י" ו- יא'), גם הם באותם כ"מלאכים" נעזרים.

ומניין שכ"מלאכים" הם ?

ומניין שלאותם "מגידיס", את הקסם ואת העתידות מגלים ?

הנה בברכות (יח': יט'. הביא תוס' ר"ה טז'. "בפסח"): שבביה"ק ניתן את שיחות "רוחות המתים" אשר את העתיד יודעים, לשמוע. וכבברייתא (חגי' הניז') מובא.

הרי שאת דברי "רוחות" (שדים, כניז'), לבני אדם - מצאנו.

והנה אף מאיכותם (ביחס ל"מלאכים", שם) מובא: כנפיים להם. טסין מסוה"ע ועד סופו ושומעין... כמלאכי השרת. אוכלין ושותין, פרין ורבין ומתים כבב"א. וכן: ישנים ומוציאין רעי, כמסק' התוס' "כב"א".

אכן, לא "אלוה" כתב הרמב"ן (שם), אלא: "שדים" / "רוחות".

[ויש להעיר:]

- א. מסקנתנו גבי ה"מלאכים" (סי' יד' ס' ל' ב"טעות היוונים" 2), כמובן גם את אלו כוללת.
- ב. דיבור "רוח" ("מטאפיזי"), שלא כהמוכר ב"חוקי הטבע", בהפניה, בסוף סי' יב' וסי' יד' ס' ל' 2, הבאנו.
- ג. אך תופעתם: "גשמית" כב"א ("חומר"), עם "רוח" כ"קסם" וכ"עתידות": לא בתורה ככזו נתקלנו ולא במציאות!
גם מהיכנסם באדם כתיאור הילקוט, כך לא משמע!
גם לכגון זה בספרי: "אנליזה..." התייחסות יש.

"עזאזל"

הפדר"א (סוף מו' מובא בילקוט תקעח'), מביאו הרמב"ן (ויק' טז' ח'): מזההו כ"סמאל".

מיהו ?

[ויש להעיר: שלר' יהודה אח' ר' סלע, יומא כ'. אין הוא יכול ביוה"כ לקטרג. שלא כבפדר"א.]

הרמב"ן (שם, אמצע ח'): מושל הוא על מקומות, כוכבים, על ה"רעות", על עם "עשוי" (שעיר) ועל ה"שדים". רק ש"קבלת אלוהותו" אסרה התורה.

לדבריו, הרי ממש "אלוהים אחרים", באו לכאן (לא "בי"ד" / "יועצי ה" / "שליחים", כבסי' ג', אלא "ישות" אשר בשליטתה כולם), אתמהה !

אלא שעל קיום "אלוהים אחרים", לא שמענו ! יעוי' הע' ¹, "אם נמצא ייחוס "כוח" ל"אלוהות" בתורה".

אלא שהנה, במדרש פטירת משה (עמ' 125 מ-129, כמו באחת הנוסחאות המובא בילקוט תתקס' לא' (י"ולד"), אמצע "הי"): :

"סמאל" (נכתב גם: "סי"א") הוא "ראש השטנים" ועם "מיכאל" נועד (בפטירת מרע"ה). הי"שטן" עצמו, "מלאך בין מלאכים" (איוב, נז'. וכלר"ל ב"ב טז'. ד"מלאך המות" הוא).

הרי ש"אלוהים" (שם חול) אינו במשמע, אלא "מלאך": "שטן".

מה עניין "שעיר המשתלח" ?

ומאחר שבין ה"גורלות" מובהקת האחידות (ויקי טז' ח' ובמשנה והגמ' סב'. דלא כהאונק', אשר ביניהם הפריד, תחי' הע' ¹, שם: "דברי יתרו"),

הרי שבקל, שגם ל"שעיר המשתלח", איזו "משמעות" (חוץ מ"הובלה") יש. [דומה ל"מדרש רבי עקיבא" לצוויי התורה ב"פרקי הדין", ר"ה טז'. הר"ן (ג). בדפי הר"ף ד"ה "מתני", הריטב"א (ד"ה "תניא ר"ע כו") והרמב"ן (בדרשתו לר"ה פ"ה) הבינו שזהו מקורם.

כמו גם ב"לולב" ש"משמעות" נמצאה: (סוכה לז'): "א"ר חמא בר עוקבא א"ר יוסי ברבי חנינא: מולך ומביא כדי לעצור רוחות רעות... כדי לעצור טללים רעים. מספרי: "מזל וטוב...". סי' ב'.] ומאחר שעבודת "קרבן", בו לא פורשה (מיד ידון),

מה, אם לא תוספת "זהירות" ו"השתדלות" בזמן "עבודת יוה"כ", במשמע ?

ומאחר של"שטן", מאת ה' רשות (איוב א' ו- ב'), הרי שממנו, שומה עלינו להיזהר. ומה אם לא "שוחד", ב"בחינת זהירות" במשמע ?

ואכן, כהאונק' (פס' ח') כתב הרמב"ן: שהראשון לשם ה'. אך השני אשר לעזאזל - לא לשמו.

ש"קרבן" - אינו.

בשמו: "עזאזל", לא נמצא, כי אם מאופי וסוג המקום וכן סוג החטא עליו מכפר הוא.

בספרא כח': "עזאזל: "מקום קשה בהרים". "ארץ גזרה": "בצוק".

ביומא סז': "ארץ גזרה": "חתוכה", "דבר המתגזר ויורד", "אני גזרתיו ואין לך רשות להרהר...". ו"בצוק".

"עזאזל": "עז וקשה" ו"קשה שבהרים". ולדבי ר' ישמעאל: "שמכפר על מעשה

עוזה ואזאלי".

במיתתו נחלקו :

בספרא כו': "יעמד חי לפני ה' מת"ל. לפי שנאמר (לשלח) [ושלח] אותו שלוחו למיתה. יכול שלוחו לחיים ת"ל יעמד חי לפני ה' לכפר עליו הא כיצד עמידתו חי ומיתתו בצוק".

באונק': מיתה אין: "וישלח ית צפירא במדברא".

במיוח' ליונתן, המאוחר יותר: ג"כ המתה ליתא: "ויסוק צפרא על טוריא דבית חדורי וידחינינה רוח זיקא מן קדם ה' וימות".

בירושל' ו' ב': "יעמד חי מלמד שהוא עתיד למות".

בבלי מ' : לא דייקו כן. אלא לשעת חיוב בחי דרשוהו.

במשנה סז. "...דחפו לאחוריו והוא מתגלגל ויורד..." והרמ' פי'ג עבודת יוה"כ ה"ז, מביאו.
אלא שלזה, לימוד אין. [הספרא אשר להתפרש יכול כהמעשה אשר במשנה, כן יכול להתפי' כהמיו'
ליונתן. ובכלל: כבר מקדם מפורש באונק' (מעזרא. מגי' ג'. בספרי: "אמונה וחכמה..." סי' כג' ו-
מט').]

ומן תיאורו אשר משנה, ראייה גמורה להלכה, אינו. והנה גם מעשה ה"בבליים" במשנה סו'. עשו
ובטלו.

אלא שיקשה: היאך הרגוהו [צער ב"ח דנקוט לאיסור תורה, כהגר"א חו"מ ערב' יא', יעו"י ספרי:
"עד שתצא..." וחבורתו, ודאי ב"ידו" כבבפרשת "רוצח" (במדבר לה' פס' כא': "...הכהו בידו
וימות..."). בספרי (סוף אות יד') מובאים אופנים אילו: (דחפו) "דחקו", "חנקו", "בעטו" ו"דעכו".
יעו"י ספרי "מעשי..."] ביוה"כ, א"ל שחייבין היו ?

- ממעשה הבבליים (אלכסנדריים, למסק'), הרי ש"כבוד ישראל" מובהק היה בכילוי (התעוקה
מפורשת, שם). ובכלל "מגדר מלתא", יבמ' צ': הוא, כמסק' בספרי: "עד שתצא..." סי' די'
ו"עקירות...".

אכן **ראב"ע**, ויק' טז' ח': בשמו: רק לזיהוי המקום דן. ובהמתנו: מביא דעה שרק שולחחו
במדבר, בדומה ל"ציפור המטהר".

4. אחד מ"פורצי הדרך", אם לא הגדול מכולם, להוכחת: "אמת התורה" בתקופתנו:
"ד"ר עמנואל וליקובסקי". אשר את "קריעת הים", ביצירותיו ה"מופתיות",
במציאות לאשש צלח.

באותה תקופה, עם התפתחות "ביקורת המקרא" אשר לזכרוני, בוורשא החלה ומשם גם
לכל העולם התקדמה, "קריעת הים", בעולם האקדמי, כאגדה נתפסה. ובעבודתו אותה
כ"כמה מפות חובקות עולם", לפרסה צלח:

1. פיזיקלית כוללת, בכל תחומי הפיזיקה יחד.
2. ארכאולוגית, כוללת מיפוי מכל העולם הקדום דאז.
3. את כל מבואותיה בחז"ל, לאישוש ממצאו מצא ופרס.

מהם הצליח את אפשרותה הפיזיקלית ואת היותה ב"נקודת זמן" מדוייקת
ב"כרונולוגיה המקראית", להראות.

כמו"כ, את "שמש בגבעון דום" ליהושע, (ויקיפ': תחי' "עמנואל וליקובסקי", תחי'
"עולמות מתנגשים", מטח: "התאוריות של כדה"א: וליקובסקי בהתנגשות", שם:
"עולמות בהתנגשות", "מדהימות")

אעפ"כ, לזמן הכרונולוגי של "יציאת מצרים", בחלק ספריו אשר בהם עיינתי ("עולמות
מתנגשים", "ארץ רעשה" ו"לפני עלות השחר") - לא הגיע. ("נקודת הזמן" אליה הגיע: מוקדם
200 שנה.

[אצל חוקרים אחרים, במבואות בהם משמע שכן הגיע, באקראי נתקלתי (ויעו"י כאן הע' 3). אלא
שבכל מקרה:

1. מאחר שב"עת העתיקה", שונו "לוחות מצרים", כל סינכרוני ה"זמן", מגדר "השערות" לא ייצאו.
 2. אף שהקבלתו את "יציאת מצרים" ל"פפירוס איפור" מדהימה, קשר "ענייני - מציאותי" ביניהם (עוד טרם ההיבט התיארוכי) - ליתא. יעוי ויקיפ' ואתר "ישיבה".
 3. הסברים אשר לשאר "ניסים" מצא, מהם יש אשר כמותם בחז"ל נמצא, אך יש אשר לא, כאשר מן ה"כתוב", רחוקים הם מאד.
- כך שהסיפור המקראי עצמו, ל"נס" כשאר "נסי התורה", שם מתייחס.

[ויש להעיר:

1. רמז משמעותי מלשון המקרא לשיטתו, אין. יעוי סי' ה' הע' ג' וסי' יג'.
2. למרות מסקנתי, התופעות הפיזיקליות להן טוען וליקובסקי, ללא ספק התרחשו, ולכאורה במידות אשר בספריו הוכיח. אם היו בהם כדי השראה לסיפור המקראי, לא נדע.

לפרשיות אשר מהן ל"אנליזה" על "מציאות התורה" ניתן לנסות להגיע, בספרי: "אנליזה..."

3. לספרותו הענפה, בכדי שאל המקורות הספציפיים בספריו להפנות אוכל, כעת להתיישב לא אוכל.

5. תורה פיזיקלית כוללת" לאנושות עודנה "צפונה"

יעוי "ויקיפד", בתחילת כל אחד מהמאמרים הבאים: "עקרון האי-ודאות", "דואליות גל-חלקיק", "מכניקת הקוונטים", "פרוש העולמות המרובים", "פרשנות קופנהגן", "תאוריות משתנים חבויים", "תאוריית גיררדי-רימיני-ובר", ו"תאוריית דה ברוי-בוהם".

6. סתמתי כהגר"א, לא כ"נקיטת עמדה" באה. פשוט, מאחר שאחריו בתורה, אפשר לומר: אין כלום... כל ה"ניגלה" הרי בספריו ("ביאורו" למשל, לא ספרי אחרים בו...), ולא ב: "כמעט" ולא ב: "בערך". הסוגיות המסובכות ביותר בש"ס, אצלו פשוטות. ועליהם ספרי "קבלה" (כינני מפורסם ל"מסירת התורה", אותו ל"זוהר" הצמידו), "מבלי להתבלבל" כמו שאומרים... בלי די, שזר.

למסקנתו (אחרי כל ה"חזלים", כל הראשונים וכל חשבונות...), "כישוף" לדידה קיים. גם אם "שטות" הוא - "זאת התורה". וכהכלל הצבאי: "יש רצוי ויש... מצוי". ומשערי שגם לדידו, "רצוי" היה לכאורה שהייתה עמדתה כהפילוסופיה, ו"מצוי": שלא!

ובכ"ז, היאך נקבלה?

נקודת המוצא של רבים, שיותר מ"אמונה פגאנית", ב"כישוף" אין. לאומת זאת: "ניסי משה", "אמת צרופה" יחשבו. וההבדל ברור: מאמינים אנו בהשגחת הבורא על ישראל.

אלא שלאותה "אמונה", במה קלה תפיסת "ניסי ה" ל"ישראל" מנסיו למכשפי אוה"ע (שאלה אשר שכני היקר, הרה"ג, ר' חיים ראז שליט"א (חוקר, מחבר ספרים), כבר לפני כמה שנים העלה)?

והנה, ממש כן משמעות התורה (דבר' יח' יד'): שאת ה"מעוננים" וה"קוסמים", נתן ה' לגויים. לומר: שגם הם ממנו.

ודאי שנקודת המבט של ה"קהילה המדעית" (הניז), כהפילוסופיה אותה הביא הרמי (שאין הם אלא "דברי שקר וכזב... הבלים". לשונו, ע"ז שם). בהם לא מכירה ועד כה, גם לא נודעה (יעני' תחי' ההקד'). אלא שגם ל"השגחת ישראל", באותה מידה, לא נודעה...

בהמשך המאמר, בתפיסה זו נדון. כמו"כ, במקומה של הפילוסופיה האריסטוטלית, בה אחז הרמי.

"נקודת המשען" להבנת כל אותן נקודות בהן המדע עם התורה מתנגש, זאת אינה. שכן כאן, אין ה"התנגשות" מוחלטת. לפרשיות אשר מהן ל"אנליזה" ניתן לנסות להגיע, בספרי: "אנליזה..."

7. אמנם דומה לזה כבר ב"מדרש תמורה" (מרי' עקיבא ורי' ישמעאל, פ"ב מובא ב"תורה שלמה" פ"א ש"כ, אשר בשלמותו נמצא באוצר המדרשים, מיהודה דוד אייזענשטיין והודפס שוב בספר ילקוט מדרשים [זהלציב] הוצאת אור עולם צפת תשס"ג) מצוי: את ה"רוח" וה"מים" (במובנים שאינם גשמיים). גם ב"ספר יצירה" (משנה י' – יד/ מובאים "רוח", "מים" ו"אש" (כמו"כ, במובנים רוחניים). אך אותו יווני, להם קדום.